

Erfgoedvereniging Heemschut
Commissie Amsterdam
Korenmeershuis
Nieuwezijds Kolk 28
1012 PV AMSTERDAM
amsterdam@heemschut.nl

Aan het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Nieuw-West
Postbus 2003
1000 CA AMSTERDAM

Amsterdam, 16 december 2020

betreft: **verzoek tot bescherming van de volledige Sloterplas en zijn oevers als gemeentelijk beschermd stadsgezicht**

Geacht bestuur,

Hiermee verzoekt Erfgoedvereniging Bond Heemschut u om de Sloterplas met zijn volledige oevers en de direct omringende bebouwing, omgeven door de Oostoever, het Christoffel Plantijnpad, de Cornelis Lelylaan, Meer en Vaart en de President Allendelaan te beschermen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Wij verzoeken u om op de korte termijn de vereiste procedures te starten conform de vigerende erfgoedverordening.

Als onderdeel van het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.) van 1935 werd de lager gelegen Sloterdijkermeerpolder, in het midden van de Sloterpolder, het landelijke gebied van de voormalige gemeente Sloten, bestemd voor aanleg van een gegraven plas als middelpunt van een groen recreatiegebied (het Sloterpark) in het midden van de Westelijke Tuinsteden.

In 1939 werd het uitgewerkte plan voor de tuinstad Slotermeer en de te graven Sloterplas door de gemeente vastgesteld. Vooruitlopend op de verdere aanleg werd al in 1942 gestart met graafwerkzaamheden. Na de oorlog werd in 1950 besloten om wegens de hoge aanvoerkosten de grote hoeveelheid zand voor de ophoging van de Westelijke Tuinsteden niet van buiten Amsterdam aan te voeren, doch de geplande Sloterplas dieper uit te graven dan de oorspronkelijk voorziene diepte van enkele meters. Onder de veen- en kleilagen van de Sloterpolder bevonden zich zandlagen die gebruikt werden voor de ophoging van de nieuwe stadswijken.

Het Sloterpark is gelegen rond de plas en is aangelegd tussen 1958 en 1974. Bij de Ronde aan de Oostoever bevindt zich het Terras Oostoever, een markant gebouw dat vanuit de stad gezien de 'entree' tot de Sloterplas vormt. Langs de Oostoever bevindt zich een opvallend kunstwerk, 'Constructie I-BEANS DIN 30', uit 1968 van André Volten (1925-2002).

Bond Heemschut, Vereniging tot Bescherming van Cultuurmonumenten in Nederland.
Opgericht in 1911. Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Beatrix

In het zuidwesten van de Sloterplas bevindt zich sinds 2005 de 'Alexiafontein'. De oevers worden hier gedomineerd door Torenwijk (1965-1967), een ensemble van zes torenflats, de eerste van dit type in Nieuw-West. Ten zuiden daarvan bevindt zich de tuinstad Osdorp met de Meervaart en het Osdorpplein. In het noordwestelijk deel van het park loopt de President Allendelaan, van 1948 tot 1974 Westoever geheten, de verbinding tussen Osdorp en Slotermeer. In dit deel van het Sloterpark bevindt zich op een heuvel het 'Groot Landschap', een kunstwerk in cortenstaal uit 1974 van de beeldhouwer Wessel Couzijn (1912-1984). Er zijn hier ook een kinderboerderij en een heemtuin. In het meest noordwestelijke deel van het park ligt een terrein dat sinds de ophoging in de jaren vijftig aan zijn lot is overgelaten en zich heeft ontwikkeld tot het natuurterrein het Ruige Riet.

De Sloterplas met zijn oevers is het hart van het door het rijk aangewezen wederopbouwgebied de Westelijke Tuinsteden en heeft – zoals al door een groot aantal deskundigen is vastgesteld – zeer grote stedenbouwkundige of ruimtelijke en cultuurhistorische waarden. Om dat hart te kunnen ervaren zijn de zichtlijnen naar de plas van essentieel belang, niet alleen vanaf de oevers en op diverse punten vanuit het park op het water, maar ook vanaf de omringende wegen. Zo biedt het doorzicht vanaf de Cornelis Lelylaan een prachtig zicht op de plas en Torenwijk aan de overzijde daarvan; vanaf Meer en Vaart is de plas, heel spectaculair, in zijn volle lengte te overzien. Belangrijk is dus dat deze oevers deels open en tenminste onbebouwd blijven, en geen bouwwerken in of op het water worden aangelegd.

In 2017 heeft het stadsdeel reeds de Noordoever van de Sloterplas aangewezen tot beschermd gezicht. Belangrijke onderdelen van dit beschermd stadsgezicht zijn het Westelijk Bastion (ook wel 'zeskantjes'), de jachthaven (met bijbehorende bastions en groen), de promenade, het straatprofiel met beplanting van de Noordzijde, het (stippen)terras van café Oostoever, de rotonde, de bruggen en het wilgenlaantje. Heemschut is altijd tegen deze slechts gedeeltelijke aanwijzing geweest. Wij zijn heel duidelijk van mening dat de volledige plas met zijn oevers een stedenbouwkundige en cultuurhistorische eenheid is. Het is dus onjuist om slechts een gedeelte te beschermen. Vooral ook, omdat de andere delen van de oevers van de plas voortdurend onder druk staan. Om de plas als groenblauw hart van Nieuw-West te kunnen bewaren is het noodzakelijk om ook de oevers aan de oostkant, zuidkant en westkant en de plas zelf aan te wijzen tot beschermd gezicht.

Uiteraard geven wij graag een toelichting op dit verzoek.

Namens de commissie Amsterdam van Heemschut,
met vriendelijke groeten,

Norman Vervat (voorzitter) en Paul Meijer (secretaris)

C.c.: Stadsdeelcommissie Osdorp (per e-mail)

Bond Heemschut, Vereniging tot Bescherming van Cultuurmonumenten in Nederland.
Opgericht in 1911. Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Beatrix